

А П Е Л Л Я Ц И Я А Ж Р И М И № 2-2-493

2002 йил декабр ойининг 09 кунда Жиноят ишлари буйича Фарғона вилоят судининг апелляция судлов хайъатининг суд мажлиси бўлиб, Раислик этувчи: А.Очилов, хайъат аъзолари: И.М.Рузиева, Н.Якубжановларнинг таркибида, Р.Шокировнинг котиблигида, томонлардан прокурор Н.Асқаровларнинг иштирокида жиноят ишлари буйича Олтиариқ туман судининг 2002 йил 30 октябрдаги 20016027/143-сонли жиноят иши буйича чиқарган ажримдан норози бўлиб фуқаровий давогар М.Тожибоевнинг келтирган хусусий шикоят иш материалларига қўшиб кўрилганда куйидагилар:

А Н И Қ Л А Н Д И :

Суднинг ажримига кўра:

Эргашев Рахимжон Позилович-1961 йил 12 мартда Фарғона вилояти Охунбобоев туманида туғилган, ўзбек, Ўзбекистон Республикаси фуқароси, маълумоти олий, oilалик, 4 нафар фарзандлари бор, давлат мукофотлари олмаган, депутат эмас, муқаддам судланмаган, Охунбобоев тумани Гиштмон қишлоқ фуқаролар йиғини Хўжалар маҳалласида яшаган, эҳтиёт чораси ўзгартирилиб суд томонидан 27.06.2002 йилдан қамоққа олинган.

Дастлабки тергов органи томонидан, Эргашев Рахимжон Позилович 2000 йил 10 май кунин Наманган вилояти Уйчи туманидаги «Саховат» дехқон-фермер хўжалиги рахбари И.Далиевнинг ишончига кириб, ўзининг фаолияти тугатилган «Эргашевлар» номли дехқон-фермер хўжалиги номидан қалбаки шартнома тузиб, И.Далиевдан 12 тонна жамми нархи 3.600.000 сўмлик металл листларни қабул қилиб олиб, уни пулини тўламасдан фирибгарлик йўли билан уни жуда кўп миқдорда пулларини ўзлаштирганликда, шунингдек 2000 йил ёз ойларида Марғилон шаҳридаги «Хақиқат» номли кўп тармоқли савдо ишлаб чиқариш фирмаси рахбари М.Тожибоевани алдаб, ишончига кириб, фирибгарлик йўли билан уни жуда кўп миқдордаги 5.693.000 сўмлик мулкни қўлга киритиб, хўжакаларни қалбакилаштириб ва сохта хужжатлардан фойдаланиб жуда кўп миқдордаги даромадни қасдан яшириб, солиқларни тўлашдан бўйин товлаш жиноятларини содир этганликда айбланиб, Ўзбекистон Республикаси ЖК 168-моддаси 3-қисмининг «а» банди, 184-моддаси 3-қисми, 228-моддасининг 1-қисми ва 2-қисмининг «б» банди билан судга берилган.

Суд ишда қатнашган прокурор А.Тешабоевнинг, ишдаги янги очилган ҳолатлар буйича янги шахсларга нисбатан айб эълон қилиниши лозимлиги ва шунинг учун ишни қўшимча терговга қайтариш ҳақидаги киритган талабномасини муҳокама қилиб, 2002 йил 30 октябрдаги ажрими билан, дастлабки тергов органи томонидан терговни бир томонлама олиб борилганлиги, ҳақиқий ҳолатлар аниқланмаганлиги, шунингдек, судда янги ҳолатлар очилганлиги сабабли, жиноят ишини қўшимча тергов юритиш учун қайтарган.

Жабрланувчи М.Тожибоева суднинг ажримдан норози бўлиб келтирган хусусий шикоятда, суд ишнинг ҳолатини юзаки текширганлигини, гувоҳлар тўлиқ сўралмаганлиги, далилларга баҳо бермаганлигини, шунингдек суд мажлисида берилган талабномаларни ва унда курсатилган ҳолатларни текширмаганлигини, шунинг учун суднинг ушбу ажримини бекор қилиб жиноят ишини янгитдан кўриш учун Тошкент шаҳри ёки Тошкент вилоятига юборишни сўраган.

Судланган Р.Эргашев ва унинг химоячиси К.Эргашев томонидан келтирилган эътирозномада, жабрланувчинини хусусий шикоят билан танишганлигини унинг келтирган важларига қўшилмаслигини, суднинг ажримини ўз кучида қолдиришни сўраган.

Судлов хайъати иш буйича вилоят судининг судъаси Н.Якубжановнинг маърузасини, прокурори Н.Асқаровнинг суднинг ажримини ўзгартиришсиз қолдириш ҳақидаги хулосасини эшитиб, иш материалларини ҳар томонлама текшириб куйидаги асосларга кура суднинг ажримини ўзгартиришсиз қолдиришликни лозим топади.

Чунки, дастлабки тергов органи томонидан жиноят ишини кўришда Ўзбекистон Республикаси ЖК 22- моддаси талаблари яъни, иш буйича исботланиши лозим булган барча ҳолатлар синчковлик билан, ҳар томонлама тула ва ҳолисона текшириб чиқилиши кераклиги, ишда юзага келадиган ҳар қандай масалани ҳал қилишда айбланувчинини ҳам оқлайдиган, ҳам фош қиладиган, шунингдек унинг жавобгарлигини ҳам енгиллаштирадиган, ҳам

оғирлаштирадиган ҳолатларини аниқлаши ва ҳисобга олиши лозим деган талаблари бажарилмаган.

Суд жиноят ишhini терговга қайтаришга асос қилиб, терговни бир томонлама олиб борилганлигини, Р.П.Эргашевга фақат И.Долиев билан ўрталаридаги муомаласи бўйича 12 тн. 3600000 сўмлик металл листларни фирибгарлик йўли билан қўлга киритганлиги айб қилиб қўйилганлиги, лекин судда янги очилган ҳолатлар яъни, 1998 йил куз ойларидаги ҳозирги нархи 3000000 сўмлик 600 дона ДВП қурилиш материали бўйича ва 17.02.1998 йилдаги 250 коробкадаги 5 тн. ҳозирги нархи 10 миллион сўмлик сариғ ёғларни ўзаро муомала қилишган бўлсада, лекин доҳқон фермер хўжалиқларига кириш қилинмасдан, фойдасини ўзаро бўлишиб олишмоқчи бўлишиб, даромадни яширишганлиги, ҳужжатларни қалбакилаштиришганлиги ҳолати бўйича айб эълон қилинмаганлигини кўрсатган. Ушбу янги очилган ҳолатларни И.Долиев ҳам, Р.П.Эргашев ҳам инкор қилинмаган.

Шунингдек, Р.П.Эргашев ўзининг кўрсатувларида И.Долиевдан мутлақо 12 тн. металл лист олмаганлигини, ундан 1997 йил декабр ойида 10 тн. 400 минг сўмлик картошка олганлиги, шуни пулини тўлай олмаганлиги сабабли, ҳар ойига 20 фойддан ҳисоблаб, 12 тн. лист олган деб 3600 минг сўмга даъво қўзгатганлигини кўрсатиб келган. Бу ҳолат ҳам тергов органи томонидан юзаки текширилганлиги ва уларнинг ҳаракатларига ҳуқуқий баҳо берилмаганлиги кўрсатилган.

Ажримда яна, «Ҳақиқат» хусусий фирмаси билан банк ўртасида тузилган гаров шартномасига асосан олинган чорва ҳайвонлари, уларни бош сони йўқотилмасдан кичикроғига алмаштирилиб сотиб юборилиши, кредит шартномаси ва бизнес режага зид равишда бошқа мақсадларга сарфлаб юборилиши тўлиқ текширилиши лозимлиги кўрсатиб ўтилган.

Булардан ташқари, дастлабки терговда Р.П.Эргашевнинг жиноий шериклари Н.Тўйчиев, Ф.Алиев ва М.Хонимовларгумондор тариқасида сўроқ қилинмаган бўлсаларда, уларнинг ҳаракатларида Ўзбекистон Республикаси ЖК 228-моддаси 2-қисмининг «б» бандида кўрсатилган жиноят аломатлари мавжудлиги кўрсатилиб, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 22.08.2001 йилдаги «Амнистия тўғрисида»ги Фармони қўлланиб, уларнинг қисми жиноят ишидан ҳаракатдан асоссиз равишда тугатилганлиги кўрсатилган. Чунки, ушбу моддада кўрсатилган жиноят унча оғир бўлмаган жиноятлар туркумига киришлиги ва бу Фармонга мувофиқ тугатишга асос бўлмаслиги кўрсатиб ўтилган.

Ўзбекистон Республикаси ЖПК 419-моддаси 3 ва 4-бандларида, айбланувчи зиммасига илгари қўйилган айблов билан боғлиқ бошқа айбловни қўйиш учун ёхуд айбловнинг оғирроқ айблов билан ёки ҳақиқий аҳволга кўра айблов ҳулосасида назарда тутилганидан жиддий фарқ қиладиган айблов билан алмаштириш учун асослар мавжуд бўлганида, шу иш юзасидан бошқа шахсларни айбланувчи тариқасида жалб қилишга асослар бўлса ва уларга тегишли материалларни ишда ажратиш мумкин бўлмаса, суд жиноят ишhini кўшимча тергов юритиш учун қайтариши лозим бўлади деб кўрсатилган.

Шунга кўра, судлов ҳайъати ушбу ҳолатларни эътиборга олиб, суднинг ажримини ўзгартирмас, жабрланувчи М.Тожибосова томонидан келтирилган хусусий шикоятини қаноатлантирмай қолдиришни мақсадга мувофиқ деб топади. Чунки, судлов ҳайъати ишhini кўшимча терговга қайтариш учун келтирилган асосларни суд мажлиси давомида тўлдириш имкониятига эга эмас деб ҳисоблайди.

Юқоридагиларга қура, Ўзбекистон Республикаси ЖПК 497-11, 497-13, 497-18-моддаларини қўллаб судлов ҳайъати

А Ж Р И М Қ И Л А Д И :

Жиноят ишлари бўйича Олтиариқ тумани судининг 2002 йил 30 октябрдаги Эргашев Раҳимжон Позиловични жиноят ишhini бўйича жиноят ишhini кўшимча тергов юритиш учун қайтариш ҳақидаги ажрими ўзгартирмас, келтирилган хусусий шикоят қаноатлантирилмасдан қолдирилсин.

Раислик атувчи:	(имзо)	А.Очилов.
Хайъат аъзолари: 1.	(имзо)	М.Рўзиева.
2.	(имзо)	Н.Якубжанов.

Ажрим нусхаси аслига тўғри деб,
жиноят ишлари бўйича Фарғона
вилоят судининг судьяси:-

Н.Якубжанов

Н.Якубжанов